

LÉLEKKÚRA

Senki sem tudhatja magáról, mennyire bírja a sanyargatást, mindaddig, amíg elégszer el nem szenvedte ahhoz, hogy a saját tűrőképességével kapcsolatban levonhasson valamiféle következtetést. Ez mindenféle sanyargatásra egyaránt érvényes: arra is, ami kívülről jön, s amelyre egyszerű alkalmossal vagy akár sokadszorra – és e második esetben többnyire különböző módon – mások vetemednek, és arra a másik fajtára is, ami akár részben, akár teljes egészében kimeríti az önsanyargatás fogalmát. Ez utóbbinál persze nem kell feltétlenül ama középkori, bigott vallásosságukban megveszekedett, önnön testüket rendszeresen véresre korbácsoló hívőkre gondolnunk, elég, ha tudomásul vesszük, hogy minden korban léteztek ilyen meg olyan sanyargatók, ilyen meg olyan sanyargatások, s ez alól az sem volt kivétel, amikor mérnököcskénk, teli reményekkel, az új munkahelyére került. A valós vagy vélt nyomorgatásokkal szembeni tűrőképesség kialakulásához, ezzel együtt az elviselhetőség határának kijelöléséhez eltökéltség és rendkívüli figyelem, ugyanakkor kiváló elemzőképesség szükséges, a szenvedést okozó folyamat maga ugyanis több tényező függvénye, ezért eme függvényrendszer fel- és megismeréséhez, mielőtt még magának a sanyargatásnak az eszközét megállapítanánk vagy egyszerűen tudomásul vennénk, hiszen az elszenvető szempontjából ez többnyire nyilvánvaló, tudnunk kell, hogy az éppen mit célt szűz meg: a pusztá létűnk, a testűnk, a lelkűnk, a tudatűnk, vagy egyszerűen csak a mindennapi önbecsűnk.

Természetesen erre egy, a következőkben teljes szakmai kibontakozást, az ebből következő elismerést és érvényesűlést remélő, harmincéves fiatalember nem gondol abban a pillanatban, amikor háromnegyed hét előtt öt perccel, a legmagasabb szintről elrendelt, kényszerű áthelyezését követően először belépik azon a halványszűrke olajfestékkel nemrégiben lemázolt kis kapun, amely Ölyvessy Ferenc mérnök-igazgató területileg hatalmas birodalmába a ki-bejárást, no persze a szabott rendhez idomuló korlátok között, lehetővé teszi. És akkor sem, amikor a nap folyamán, időben kissé odébb – mindenkinek ki kell várnia a személyét illető fontossági sorrendet – tudomására hozzák, hogy a műszaki osztályon betöltendő, az egész, frissiben összevont egyveleget átfogó technológusi tisztsűget, azaz valami „nesze semmi, fogd meg jól” feladatot bíznak rá, mert az elműlt évek folyamán

rutinossá bejáratott, régi gyáron belül amúgy már mindenki tudja a maga jól meghatározott helyét. A ténylegest is, amelyet a térben elfoglal, s egy adott szintig a magáénak tekint, és azt a képlettest is, amelyet a folyamatos működéshez mindenkor nélkülözhetetlen hierarchiai rendben éppen megszabtak neki. Nos, mérnököcskénk számára a következő, egyelőre ismeretlen időtartamra kiszabott hely – a tényleges ugyanúgy, mint a képlettes – úgy a déli óráig maradt talány, ugyanis, az igazgatói meghallgatást, majd az egyoldalú eligazítást követően, akkor tudta meg, hogy, nem lévén már betöltetlenül maradt tér, foglalatlan íróasztal meg ülőalkalmatosság az adminisztrációs épületben, a téglagyártó részleg kis szárnypavilonjának egyik aprócska, földszinti irodájában jut neki egy ütött-kopott, négy lábbon álló, egyfiókos, minden illesztésében recsegő „töktámasztó” meg egy rozoga, préseltlemez-ülőkéjű, háttámlás szék, főnökéül pedig maga Fancsali Zsiga, okleveles mérnök, ahogyan, mint arról nemsokára meggyőződhetett, saját képesítését mindenki előtt kihangsúlyozta, minden tőle elvárhatóval és elvárhatatlannal, s akiről már tudott egyet s mást, ugyanis két évvel előtte kezdte el a temesvári műszaki egyetemet, és egy évvel előtte végezte el, és akivel – talán egy évtizede is van már annak – számtalanszor volt partner a diákokthon tanulótermében vívott, szombat délutánonként elkezdett, sokszor a vasárnap hajnalba nyúló kanasztacsatákban.

– Örülök, ember, hogy hozzám passzolt a seriff – rohanta le Zsiga, még mielőtt mérnököcskénk ténylegesen, de főleg lélekben birtokba vehette volna a maga sivár kis különbirodalmát, és, ahogyan az egy újonnan érkezett beosztotthoz illik, ő tehette volna tiszteletét a frissiben kapott főnökénél. – Legalább segítsz majd nekem, mert itt olyan sok és olyan összekuszált minden probléma, hogy az isten maga sem bogyozza ki. – És állítása alátámasztásaként sorolta, sorolta a szellemi túlterheléssel megkínzásra ítélték szenvedést idéző hangján, a rácsodálkozó szörnyülködés és a kétségbeeső együttérzés kicsikarásának reményében.

Rutin, rutin, rutin, reagált volna mérnököcskénk az elmúlt hét évben a régi helyén megélt, számtalan rendhagyó helyzet szülte tapasztalatok alapján, de miféle ember, és főleg milyen beosztott munkatárs benyomását keltené az, aki már az első találkozáskor a pofájába vágja a főnökének, kár próbálkoznia az önsajnálattal olyasvalakinél, aki túl sok mindent látott, hallott, átélt már a békés emberi hétköznapiakba belerondító ördögi fondorlatokból ahhoz, hogy csak úgy szüretlenül bevegye az olcsó maszlagokat. Ezért aztán visszafogta magát, és, teljes együttérzését kimutatandó, a sajnálkozással felérő bólogatásra fogta, majd profán, gesztusokban megnyil-

vánuló álságosságára szavakban is rájátszott: határozottan megígérte, hogy, amennyire az erejéből, képességeiből és tudásából telik, mindenben segít majd a pokoli bogok isteni kioldásához.

Akkor még nem sejtette, hogy a fejlemények hamarosan szaván fogják. Az történt ugyanis, hogy alig másfél hónappal a már említett, szeptember elsejei bejelentkezése után, az ő nyakába szakadt a következő, harmadik negyedévi műszaki statisztikai jelentések összeállítása, mert a leadási határidő előtti napon Fancsali Zsiga váratlanul beteget jelentett, heveny gyomortünetei miatt háromnapos táppénzre íratta ki magát dr. Kun Mihály Tibor üzemi orvossal, Ölyvessy igazgató pedig el sem tudta volna képzelni, hogy ő, a mindenben precíz, pontos, pedáns és a tekintélyére rátarti vezető halasztást kérjen a segesvári központtól, amíg vezető beosztottját az otthoni pihenés meg az őt kínzó kór kezelésére kiírt orvosságok meggyógyítják, különösen ilyen szerencsés helyzetben nem, hogy kéznél van ez az új, rátermettnek tűnő, ifjú mérnököske.

A jelentés összeállításával az ominózus nap kora délelőtti órájában az igazgatói vállveregetés közepette ad hoc megbízott, tanácstalan ifjú kénytelen volt gyorsan összekapnia magát, és mindent félretéve, átgondolni a teendőit, ha nem szerette volna, hogy a váratlanul rászabott feladat nem vagy rosszul teljesítésével a nyilvánvaló kudarc benyomását keltse környezetében, s ez a heveny benyomás, akár hosszú távra is elnyúlva, netán még előítéletként is megbélyegezze a továbbiakban a mindennapjait. A rendelkezésére álló adatok áttekintésével kezdte, de már az is a megszokottnál kissé bonyolultabb volt, mert a szeptember elsejei, azaz az évnegyed közbeni vállalat-összevonást követően közös nevezőre kellett hoznia a régi vezető gyáregység meg az újonnan hozzácsapott, helyi és vidéki egységek adatait, de holmi egyszerű százalékolással viszonylag hamar megtalálta hozzá a kulcsot, és alig négy óra alatt elkészítette a jelentéseket. Ennek közben is megvolt a jótékony hozadéka, mert arra a négy órára használhatta a főnöki asztalt, a kéznél levő íróeszközöket, a számításokhoz meg a helyi gyártmányú, Bolyairól elnevezett, tekerős, mechanikus számológépet, de a lényeg az volt, ami utána következett, ugyanis bezsebelhette a műszaki iroda vezető-helyettesének, az üzemmérnöki végzettségű, kék hólyagszemével a munkája közben folyton őt fürkésző Farkas Erzsikének az elismerését, aki, miután vetett néhány szakértő pillantást a jelentésre, elmondta, hogy Zsigának a régebbi, egyszerűbb változat elkészítéséhez is általában három egész napra volt szüksége, aztán, mintegy csak magának, homlokát jószerével férfiasan ráncolva megjegyezte, most hirtelen az ötlük fel benne, hogy a főnök

váratlan betegállománya a saját képtelenségével való szembesülésének tudható be. Ezt az utóbbi, amúgy egészen halk és bizalmas megjegyzést mérnököcskénk igyekezett elengedni a füle mellett, hiszen teljesen alaptalannak, mert bizonyíthatatlannak találta. És ezen a véleményén még akkor sem változtatott, amikor Zsiga a táppénzes gyógyulás-napjainak lejártával, közvetlenül a munkakezdéskor esedékes napi, igazgatói eligazítást követően – amelyen, mint utóbb a téglás részleg, vezetőjének, Sárdi Árpának a megjegyzéséből kiderült, a diri megdicsérte, hogy hozzáértő beosztottja van – igazi főnöki dérral-dúrral lerohanta, kezében tüntetően lobogtatva a három, egyenként egész oldalnyi táblázatot, hogy keresztül-kasul ellenőrizve a számengeteget, együtt állapítsák meg, mit, miért és miben hibázott, és amikor végül nem talált kifogást a munkájában, kijelentette, hogy ugye, mennyire izgalmas a feladatkörüknek ez a része, és ezennel a következőkben mindenkor mérnököcskénkre bízva annak elvégzését.

Beszélgetésük kéretlen tanúja, a téglagyártó részleg gépész üzemmérnöke, Sajnár Pista, egyfelől a gátlástalanság, másfelől a meghunyászkodó bele-törődés megtapasztalásától döbbenet bámult közben, de csak jóval később tette szóvá – majdnem három hónap telt el közben –, hogy mérnököcskénk egy nagy balek. Kijelentésére akkor került sor, amikor, az év végi eredmények kapcsán esedékes jelentések áttekintésekor Fancsali Zsiga, ismét az ő jelenlétében, a sajátjai közül még hármat átpasszolt beosztottjának, a maga hanyag főnöki eleganciájával megmagyarázva egy kiselőadás keretében – miközben az általa kedvelt meggyfaszipkába illesztett, szűrő nélküli Carpați cigarettáját pöfögtette, egyiket a másikról meggyújtva –, milyen megtisztelő, hogy ennyire izgalmas feladatokkal bővítheti egykori diákkollégiumi kártyapartnere munkahelyi feladatkörét. Amivel nem is lett volna semmi baj, sem a rászánandó idő, sem a hozzá szükséges tudás tekintetében, csak hogy a következő hónapban, éppen az esedékes jelentések határideje előtt, miközben mérnököcskénk az újabb, számára még újdonságnak számító feladatok egyikének megoldásával foglalkozott, a főnöke vele szemben, a Sajnár Pista asztalára hajtva fejét, eltátott szájjal hortyogva, minden pórusából jellegzetes illatot kipárologva igyekezett normálisba visszarendezni torhásba indult teste képességeit, amelyeket az előző esti, túlméretezett lumpenadag megtizedelt.

Ennek a felemás helyzetnek, sajnos, kéretlen tanúja is lett, mert Farkas Erzsike, valamilyen halaszthatatlan vállalati ügyben a közös főnöküket keresve, rájuk nyitott, és az idilli viszony látványától felbőszülve már ott helyben szekírozni kezdte mérnököcskénket, hogy mindnyájuk, de főleg a Zsiga

érdekében ideje lenne szólania erről a dirinek, ő nem teheti meg, hat éve kollégák, még azt hihetné valaki, hogy a főnökségre ácsingózik, de az se lehet, hogy így folytatódjon, már közel négy éve tart ez az áldatlan kicsapongás, minden lehetséges és lehetetlen alkalmat megragadnak Kun doktorral, hogy együtt mulassanak, ami nem volna baj, jó társaság ők együtt, volt alkalma megtapasztalni, csakhogy más-más kaliber, Zsiga, annak ellenére, hogy nagy test, mert az elmúlt néhány évben alaposan elhízott, bármennyire is erőlteti, a pohárürítésben, de főleg az utólagos hatás elviselésében nem tud lépést tartani a szikár és szívós doktor úrral, fokozatosan állandósult a főnöknek ez a feleség- és gyermekszomorító önemésztése, ha Ölyvessynek nem is szól, mert úgy látja, ahhoz túl szemérmes, noha semmi hátránya nem származna belőle, a diri sem vak, ő is tud egyet s mást, ám érthetetlen okból, vagy talán pusztán amiatt, hogy egy Fancsali Zsigáról van szó, eltekint a tények fölött, legalább ennek az eltévelyedettnek próbálja meg, a régi ismeretségük okán, a lelkére beszélni, mert ha ő próbálkozik, ez a szerencsétlen csak legyint rá. És a későbbiek során is, mert ott helyben nem kapott egyértelmű ígéretet kérése teljesítésére, ha alkalma került rá, újra meg újra felemlgette.

De akkor és ott semmit nem lehetett ígérni, noha a Farkas Erzsike hangjából, az általa elmondottakból annyi őszinte aggodalom és féltés csengett ki, hogy mérnököcskénknek azonnal beugrott a kedves kolléganő néhány hónappal előbbi, a főnök táppénzes napjaiban használt másfajta hangtónusa és értékelése. Nem is tudta hova helyezni az egész ellentmondást, azt a semmiből felderengő lehetőséget pedig, hogy a két kolléga közötti viszony érzelmi szinten esetleg több volna, mint ami a főnök és a beosztottja közé elfér, nyilvánvaló blódségként azonnal elvetette, Farkas Erzsike ugyanis ifjú feleségként, mindenkori anyajelöltként egy érinthetetlen szent hírében állt. És azt is elvetette, hogy egyáltalán ezen akár egy pillanatra is fennakadjon, vagy netán elmélkedjen az állításain, hiszen az ominózus január 23-a óta eltelt közel két hónap alatt, egy aprócska, február 10-i kivételtől eltekintve, a napok ebből a szempontból eseménytelenül múltak el.

És minden a maga viszonylag csendes, megszokott és unalmas kerékvágásában telt volna továbbra is, ha nem jön közbe az a bizonyos március 15-e. De közbejött, és ez a következőkben sok mindent megmagyarázott.

– Hallgass ide, ember! – rohanta le azon a szerdai napon kora délelőtt Fancsali Zsiga, kihasználva, hogy a mindig fürkész Sajnál Pista éppen nincs az irodában –, ideje, hogy te is tagja légy a csapatnak. – S mert mérnököcskénk jól láthatóan képtelen volt a csapatot illető bamba értetlenségét valami határozottabb tekintettel álcázni, úgy vélte, kiváló alkalom megmagya-

ráznia, mi a dörgés. – Sokszor emlegettelek a dokinak, azt mondja, már csak abból is, amit tőlem hallott rólad, úgy gondolja, be kell vennünk a társaságba. – A hatás kedvéért kivárt, de mert továbbra is csak egy értetlenségtől elbizonytalanodott tekintettel szembesült, a konkrétumra tért. – Mi vagyunk a SOMATÖNK. Jó név, mi? Jó semleges. Na, ezt bogozza ki akárki, ha tudja! – És mert nyilvánvaló volt, hogy mérnököcskénknek ez akkor sem sikerülne, ha nagyon akarná, úgy érezte, ezzel is alkalma terem a beavatására: elárulta neki. – A Sorsfordító Magyar Történelmi Napokért Közösség. Valamennyi, a mi nemzetünk történelmében fontos napról megemlékezünk, és méltón megünnepeljük. Koccintunk arra, hogy ez a tudat mélyen belénk vésődjön, és soha ki ne törölődjön belőlünk, hogy alkalom adtán legyen, amit továbbadjunk. Úgy gondoljuk, ha a jelenlegi viszonyokat figyelembe vesszük, már maga a pusztaság is elég hősiességet feltételez.

Mérnököcskénk fejében a Zsiga által kihangsúlyozott, méltó megünnepelésekkel kapcsolatos utolsó benyomások emlékei valóságos zaggyá kaptak az amúgy is bizonytalan talajra leülepedett történelmi ismereteit, így aztán kénytelen volt megpróbálni, hogy ebből az átláthatatlan, zavaros elegyből kihalássa azokat a sorsfordító történelmi napokat, amelyek a nevezett alkalmakkor ürügyként szolgáltak néhány férfias léleknek a fennkölt kiteljesedésére, amelyet az események másnapján az ő derék főnökén tapasztalt. Próbálkozása, kellő felkészültsége hiányában, természetesen nem járt sikerrel, ezért kérdően nézett az őt valamiféle, a regnáló rendszerrel szemben, néma ellenállásba beszervezni szándékozó mérnök kollégára, az pedig volt annyira figyelmes vele szemben, hogy elérte dilemmáját, amely nyilván magukkal az eseményekkel kapcsolatos: – Ha arra gondolsz, amire én, akkor január 22-én a Kölcsey költötte Himnusz születésnapjára, február 9-én a voronyezsi katasztrófára emlékeztünk. Ma pedig, ha nem tudnád, éppen százharminc éve, hogy a magyar nemzet meghirdette a maga nagy forradalmát. Kiváló alkalom, hogy egy kis lélekkúra keretében velünk együtt átérezd, kik vagyunk, és miért vagyunk éppen azok, akik vagyunk. Hogy igazán magyarnak érezd magad!

Mérnököcskénk a kimerítő magyarázat ellenére sem pontosan értette, miért kellene neki március 15-én különkülön átéreznie, hogy oda tartozik, ahova, és nem máshova, ami egyértelmű és nyilvánvaló, de úgy vélte, nem illene kommentálnia, ha már ekkora megtiszteltetés érte, hogy maga dr. Kun Mihály Tibor találta őt méltónak belépni e nemes és bizonyára válogatott társaságba. Azon sem kellett sokat töprengenie, hogy mindez miért éppen Kun doktortól függött, mert szinte azonnal választ kapott.

– Utóvégre büszke lehetsz, hogy maga az elnök úr vetette fel a befogadásodat. Fogalmad nincs, milyen beleváló fickó, azon túl, hogy mekkora tudást birtokol. Nemcsak az orvosi hivatását illetően. Minden szempontból. Ha hallanád, hogy vágja a magyar történelmet. Királyok, események, időpontok. És az irodalmat is. – És, mert mérnököcskénk arcára kiült az őszinte csodálat, vagy valami ahhoz hasonló, a beavatottak titokzatosságával folytatta: – Majd te is meggyőződhetsz róla. Tudtad-e te azt például, hogy a magyar nyelvben nemcsak az igéket, a főneveket is ragozni lehet? – S mert hallgatójából a kérdés ismét valami csodálkozásfélét váltott ki, ebbe a viszonyulásba kapaszkodva azonnal le is csapott rá. – Megdőbbentő, mi?! Hát ő erre is képes! A saját keresztnévét is ragozni tudja: Énhály Tebor, Tehály Óbor, Óhály Mibor, Mihály Tibor. – Hosszas és harsány nevetés, a vele járó, élvezeteli asztalcsapkodás után az őszinte csodálat kifakadása: – Hát nem fantasztikus, hogy milyen szellemes?! És ez még semmi. Igazi jó vezérként bárkit képes az asztal alá inni.

Hogy bárkit, arról mérnököcskénk a kijelentés pillanatában nem volt meggyőződve, de hogy Zsigát igen, arról már az előző alkalmakkor megbizonyosodott.

A csodálatos magyar múlt valamennyi sorsfordító történelmi napját megünneplő társaság nagyszerű elnökének személyiségéről megfestett kép mégsem csábította feltételek nélkül. Mély elkötelezettség-tudata ellenére is kétségei támadtak, hogy elfogadja-e a meghívást. Nem kereste magában az okot, hogy miért a pillanatnyi tétovázása, mert kétsége eleve sokrétűnek tűnt. Maradt hát a visszafogott lelkesedésnél, gondolkodási időt kérve, mint ahogyan az elmúlt évek során többször is, valahányszor az ő jövődóbeli párttagsága vetődött fel az illetékeseknél. Sejtette, hogy, mint ahogyan annak idején – az esetleges megtagadásból fakadó, a szakmai előrehaladást és az életfeltételek jobbítását illető, nyilvánvaló kilátástalanság miatt – oda, valamilyen módon ide is tartoznia kell, persze nem ugyanúgy, a kétes élethelyzet szülte kényszerből, hanem egészen más, főleg érzelmi megfontolásból, mégis tétovázott, hogy azonnal igent mondjon. Nem az értelmetlenül kihívó magyarkodással járó esetleges számonkérés riasztotta el, noha az éppen uralkodó viszonyok között az akár végzetes is lehet, hanem az a közben a semmiből váratlanul felötlő, jó három évvel előbbi jelenet, amikor Kun doktor úr még körzeti orvosként dolgozott a patakparti rendelőben, ahova területileg tartoztak, s ők bejelentkeztek nála az asszonykájával, akinek szörnyű alhasi fájdalmai voltak, csakhogy ezt a doktor úr a vizsgálat során kétségbe vonta, arra gyanakodván, hogy a téli ünnepek előtt sikeresen meg-

játssza magát holmi táppénzes szabadnapokért, s csak akkor vette komolyan, írt ki gyógyszereket és javasolta ágybeli pihenésre, amikor a sok itt-ott hasnyomkodást követően, távozásukkor a szegényke beleájult a heveny hólyaggyulladás okozta nagy fájdalomba.

– Te tisztára hülye vagy, ember! – adott hangot azonnal Zsiga a felháborodásának. – Mi az, hogy gondolkodási idő? Magyar vagy te, vagy mi vagy? Azt gondolod, akárkinek tenne a doki egy ilyen ajánlatot? Ha nem elég megtisztelő számodra, hogy közénk tartozhatsz, mehetsz a búsba.

Mégsem a megvetéssel felérő megrovás készítette arra döntésre, hogy végül igent mondjon. Egyszerűen kíváncsi lett, milyen manapság, az adott körülmények között, egy ilyen titkos társaság. Más programjai voltak aznap délutánra, egyebek között a számára rendkívüli élvezetet nyújtó, ezért kihagyhatatlan fociedzés, mégis megígérte, hogy éppen csak hazaszalad, s szól, hogy halaszthatatlan elfoglaltsága adódott a gyárban, aztán négy órára visszajön az esemény színhelyére, a vasút melletti kis bútorgyár külső épületének egyik eldugottabb sarkában működő orvosi rendelőbe.

Vele együtt tizenketten gyűltek össze. Akár az utolsó vacsora későbbi apostolai. Csak éppen nem mindannyian az asztal egyik oldalán helyezkedtek el, hanem körbeülték azt. Pedig, amint az nemsokára kiderült, a tizenharmadik, a megváltó is hamarosan, bár viszonylag rövid időre, részese lett az eseménynek, a megidézett Kossuth Apánk képében.

Maga az ünnepi ceremónia hamar lezajlott. Nyitásként, az elnök javaslatára, közfelkiáltással befogadták mérnököcskénket a társaságba, amit nem követett barátságos vállveregetés, meleg kézfogás, mert Kun doktor, a tudomásulvételt követően, pontosabban rögtön ezután, az ünnepinek szánt hangulatot megillető pátozzsal elszavalta a *Talpra magyar!-t*, felolvasta a *Mit akar a magyar nemzet* valamennyi pontját, ezt követően néhány szóban hangsúlyozva, hogy a jövőt tekintve milyen jelentőséggel bír mindenkor az élők tudatában tartani a nemzet történelmének eme, talán legfontosabb sorsfordító napját, megköszönve a tagságnak – öt bútorgyári, négy konzervgyári és immár két téglagyári – azt a fáradhatatlan kitartást, amelyről, ennek érdekében, immár jó ideje tanúbizonyságot tesznek, bátran dacolva az éppen regnáló rendszer ilyen irányú, tudatosan romboló ellencselekedeteivel és bosszúálló szándékával. Aztán, mint ahogyan az a kegyet osztókhöz illik, saját kezűleg töltötte meg majdnem színültig a tagok meg a maga öblös pálinkáspoharát, miután az asztal közepén álló, tizenkét, literes, sötétzöld ásványvizes üveg egyikének az általa szakértelemmel kihúzott dugója jókorát cuppant, majd az egykori idők romantikus elszántságához illő szenve-

déllyel kérte mindnyájukat, ürítsék fenéig poharaikat a társaság nemes céljaira, a lelket megtartó magyarságukra.

Mérműköcskénk még akkor is csak méregette a saját pohara tartalmát, amikor a többiek már egy húzásra kiitták, majd visszatették az asztalra a magukét. Jó féldecinyire saccolta a gyomrába leküldendő tömény alkoholt, amelynek egyből befogadására nem tartotta képesnek magát. Nem azért, mert kimondottan utálta volna az alkoholos italokat, hanem mert nem igazán rajongott az ilyenfajta, a torkát nyomorító nyers és kemény valóságért, így hát először beleszagolt, majd éppen csak belekortyolt a gyöngykarimájú, átlátszó folyadékba. Szembetűnő visszafogottságával azonnal kiváltotta az elnök nemtetszését, aki kihangsúlyozta, hogy a tagságnak a társaság minden erőfeszítésében egyenlő módon kell kivennie a részét, ez alól nincs felmentés, ami azonnali számításra készítette mérműköcskénket, hogy a tizenkét liter az fejenként kereken egyet jelent, amire az sem hozott megnyugvást, hogy figyelmetlen volt az üvegek dugóját illetően, mert, amint nemsokára kiderült, csak hatnak a tartalmára kell összpontosítani, a másik hat, a fémkupakos eredeti gödemesterházi szénsavas ásványvíz. Miután erre rájött, inkább abból töltögetett magának a nagyobbik poharába. Már nyolc óra felé járt, amikor feleszmélt, hogy menni kellene, tele volt a feje a mások hőzöngéseivel, amelyeket, bár sokat közülük kiselejtezett, igyekezett úgy elraktározni, hogy ne foglaljanak sok helyet a tudatában, de még így is túltelítődött, s ez a telítettség-érzet az egész testén eluralkodott, talán ez is oka lehetett, hogy a pálinkás poharából nem sikerült még az első töltetet sem teljesen magába ürítenie, pedig Kun doktor az első egy-két órában mindig egyre megrovóan figyelmeztette a kötelezettségére, és szerencsájének könyvelte el, hogy egy idő után benne is lankadt az összpontosítás, képlékenyebbé lazult a gőgnek is felfogható addigi tartása.

Utólag, mindent összevetve, úgy vélte, a versenyivásztól eltekintve derékasan helyt állt a társasági beavatásán, az egész összejövetel idején bele tudott olvadni a hangulatba, és külön érdemének tekinthető, hogy – majdnem útba esvén – hazafelé menet a tömbházlakásuk ajtajáig támogatta a délután végére tejfől állagúvá hígult Fancsali Zsigát, ezáltal – az egyik alaptagot segítve heveny bajában – téve bizonyosságát megbízhatóságának és elkötelezettségének, amint azt Kun doktor elválásuk előtt, mindenki füle hallatára, neki szánt dicséretként megjegyezte.

Igazából nem tartotta fontosnak elérzékenyülni az elnök úr méltatását követően, mert bár a megbízhatóságát senkinek nem engedte volna kétségbe vonni, az elkötelezettségét illetően felfedezett magában némi fenntar-

tást mindazzal kapcsolatban, aminek részese lett. Túl soknak és túlon túl egyértelműnek találta ugyanis, amit az adott viszonyok, az általános körülmények között, az ivászat bevezetőjeként a társaság tagjai megengedtek maguknak és egymásnak magyarság-ügyben. Jártában-keltében, tevés-vevése, de még a viszonylag ritka tétlensége közepette is elég ideje és lehetősége adódott meggyőződni, hogy sem a tágabb, sem a szűkebb környezetben, amelynek mindannyian, tehát ő is elkerülhetetlenül részese, semmi nem történik véletlenül, és főleg nem ellenőrizetlenül. Meg is telepedett benne emiatt késő estére az aggodalomnak és a gondterhességnek egy párányi magva, s a találkozó másnapjának reggelére már ki is csírázott annyira, hogy igazolja az életképességét. E magát bontogató csíra üzte-hajtotta, hogy lelkének-tudatának eme kétségeit a lehető legbarátibb, legsorstársibb hangon szóvá tegye.

Amikor Fancsali Zsiga reggel, az előző délután szellemi és testi szenvedéseitől kábán, közvetlenül az Ölyvessy-féle eligazítás után, vele szemben ülve álomra hajtotta a fejét a Sajnár Pista által éppen árván hagyott asztalra, még nem találta elérkezettnek és megfelelőnek a pillanatot, hogy rákérdezzen. De egész délelőtt leste, hogy mikor tér magához, percenként odakapta a fejét, alig várta, hogy a szokott, néhány órás nyálcsorgató hortyogása után valamennyire helyrepattanjon a macskajajból, és végre neki-szegezhesse a kérdést: ő és Kun doktor tudják-e, ki a csapatban a megbízott szem és fül, és ha igen, ha nem, honnan ered a társaságnak ez a személyes jövőket romboló, értelmetlen vakmerősége. De amikor látta azt az ocsúdás utáni, még mindig a túl híg köttes tésztához hasonló, szétfolyó arcot, a bódultságtól tétova tekintetet, mégsem tette. Úgy gondolta, értelmetlen volna megbolygatni az éppen pihenő lélek nyugalmát, neki amúgy sem lehet oka az aggodalomra, rajta, az elhangzottak elhallgatásán kívül, senki semmilyen ürüggyel nem találhat fogást, a többiek pedig, régi tagok lévén, bizonyára tudják, mit miért tesznek. Így aztán sikerült, ha nem is már aznap, viszonylag rövid idő alatt napirendre térnie ama rendhagyó délután fölött, megmaradnia a vállalat mindenkor használható alkalmazottjának és a közvetlen főnöke szolgálatkész beosztottjának. Mert az embernek mindig és minden körülmények között tudnia kell, meddig mehet el a kíváncsiságban ahhoz, hogy magának és önmaga által a hozzá legközelebb állóknak ne ártson. Ami pedig a következő, a magyarság szempontjából fontos, július végi augusztusi meg a további nagy, sorsdöntő történelmi évfordulókat – segesvári csata, mohácsi vész, akasztott tábornokok stb. – illeti, addig van még néhány hónap, bizonyára elegendő idő ahhoz, hogy kiderüljön mindaz, aminek előbb-utóbb ki kell derülnie.